

HE 33/2010 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi mittatekniikan keskuksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi mittatekniikan keskuksista annettua lakia. Ehdotettavat muutokset koskevat Mittatekniikan keskuksen johtokunnan ja akkreditointiyksikön valtuuskunnan roolia, asettamista ja kokoonpanoa. Lisäksi säännökset johtokunnan ja valtuuskunnan toimikausien kestosta, päätösvaltaisuudesta ja asioiden ratkaisemisesta

siirrettäisiin asetuksesta lakiin. Esityksen tarkoituksena on saattaa keskusta koskevat säännökset vastaamaan perustuslain vaatimuksia sekä työ- ja elinkeinoministeriön tulosohjauskäytäntöä. Samalla lakiin tehtäisiin teknisluonteisia korjauksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Mittatekniikan keskukselta annetun lain (1149/1990) nykyisessä 2 §:ssä säädetään keskuksen johtokunnan ja akkreditointiasian valtuuskunnan roolista ja jäsenten määrästä kyseissä toimielimissä. Lisäksi pykälässä on asetuksenantovaltuutus säättää valtioneuvoston asetuksella tarkemmin johtokunnan ja valtuuskunnan tehtävistä, kokoonpanosta, asettamisesta ja jäsenille maksettavista palkioista.

Valtion virastoja ja laitoksia koskevia säädöksiä on viime aikoina muutettu vastamaan perustuslain vaatimuksia. Perustuslain 119 §:n 2 momentin mukaan valtionhallinnon toimielinten yleisistä perusteista on säädettävä lailla, jos niiden tehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttöä. Perustuslain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen mukaan yleisillä perusteilla tarkoitetaan lähinnä yksikön nimeä, toimialaa sekä pääasiallisia tehtäviä ja toimivaltuuksia (HE 1/1998 vp).

Ehdotuksen tavoitteena on selkeyttää johtokunnan ja valtuuskunnan roolia ja tehtäviä tulosoikeuksissa suhteessa ministeriöön ja johtamisessa suhteessa viraston operatiiviseen johtoon. Tarkoituksena on tehdä vastaavat muutokset myös muiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan virastojen ja laitosten säädöksiin. Näitä koskevat ehdotukset annetaan erikseen.

Voimassa olevan lain 2 §:n 1 momentissa todetaan keskuksella olevan johtokunta, joka ohjaa ja valvoo keskuksen toimintaa sekä akkreditointiasian valtuuskunta, joka ohjaa ja valvoo akkreditointiasian yksikköä. Johtokunta ja valtuuskunta tukevat keskuksen ja akkreditointiasian yksikön johtamista strategisella tasolla. Keskuksen operatiivisesta johtamisesta vastaa ylijohtaja, mistä säädetään voimassa olevan lain 2 a §:ssä.

Ehdotettavalla lailla muutettaisiin mittatekniikan keskukselta annetun lain 2 §:n 1 momenttia siten, että korostettaisiin johtokunnan roolia keskuksen strategisen johtamisen tukena. Johtokunnan tehtäviä ei muutettaisi.

Mittatekniikan keskukselta annetun lain 2 §:n 2 momentissa säädetään johtokunnan ja akkreditointiasian valtuuskunnan kokoonpanosta. Johtokunta on koostunut keskuksen ylijohtajasta ja enintään kuudesta keskuksen toimialan tuntevasta jäsenestä, jotka valtioneuvosto on nimennyt neljäksi vuodeksi kerrallaan ja joista yksi on ollut henkilöstön edustaja. Akkreditointiasian valtuuskuntaan on kuulunut akkreditointiyksikön päällikkö ja enintään kuusi yksikön toiminnan kannalta tärkeiden sidosryhmien edustajaa.

Ehdotetulla lailla muutettaisiin 2 §:n 2 momenttia siten, että siinä säädettäisiin vain johtokunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja toimikauden kestosta. Johtokunnan kokoonpanoa koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvosto nimittäisi johtokunnan jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan ja johtokuntaan kuuluisi vähintään viisi ja enintään seitsemän tutkimuskeskuksen toimialaa tuntevaa jäsentä, joista yksi olisi työ- ja elinkeinoministeriön edustaja. Valtioneuvosto myös määräisi johtokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Johtokunnan toimikauden kesto sekä puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan määräämistä koskevat säännökset siirrettäisiin asetuksesta lain tasolle.

Nykyisestä poiketen ylijohtaja ja henkilöstön edustaja eivät olisi johtokunnan jäseniä tarkoituksenmukaisuus- ja riippumattomuussyistä, vaan ylijohtaja toimisi johtokunnan esittelijänä ja henkilöstön edustajalla olisi läsnäolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa lukuun ottamatta nimitysasioita. Henkilöstön edustajan läsnäolo- ja puheoikeudella varmistettaisiin keskuksen henkilöstön kuuleminen sekä henkilöstön ja johtokunnan välinen tiedonkulku.

Akkreditointiasian valtuuskunnan asettamisesta ja kokoonpanosta säädettäisiin 2 §:n uudessa 3 momentissa. Valtuuskunnan koko ja toimikausi ovat vastanneet johtokunnan kokoa ja toimikautta. Akkreditointiasian valtuuskuntaa koskisivat samanlaiset muutokset kuin keskuksen johtokuntaakin eli yksikön päällikkö ei olisi valtuuskunnan jäsen vaan toimisi valtuuskunnan esittelijänä. Henkilös-

tön edustaja ei ole ollut valtuuskunnan jäsenenä eikä sille ehdoteta tässäkään läsnäolo- ja puheoikeutta valtuuskunnan kokouksiin, koska valtuuskunnassa ei käsitellä henkilöstöä koskevia asioita. Akkreditointiasiain valtuuskuntaan kuuluisi vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä, joista yksi edustaisi työ- ja elinkeinoministeriötä. Lakiin otettaisiin säännös työ- ja elinkeinoministeriön valtuudesta asettaa valtuuskunnan jäsenet sekä määrätä valtuuskunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Johtokunnan ja akkreditointiasiain valtuuskunnan toimikausien kestoja määrittelevät säännökset siirrettäisiin asetuksesta lain tasolle. Työ- ja elinkeinoministeriön tulosohjauksen mukaisesti johtokunnan ja akkreditointiasiain valtuuskunnan toimikaudet lyhennettäisiin nykyisestä neljästä vuodesta kolmeen vuoteen. Tällä mahdollistettaisiin nopeampi reagointi toimintaympäristön muutoksiin. Johtokunnan ja valtuuskunnan tehtävistä säädettäisiin edelleen valtioneuvoston asetuksella.

Lain 2 §:n 4 momentissa säädettäisiin työ- ja elinkeinoministeriön tehtävästä vahvistaa johtokunnan ja valtuuskunnan jäsenille maksettavat palkkiot. Tästä on säädetty asetuksen 3 §:n 3 momentissa ja 4 b §:n 2 momentissa, mutta nyt säännökset yhdistettäisiin ja siirrettäisiin lakiin.

Nykyisen 2 §:n 3 momentti siirtyisi 5 momentiksi. Tarkempia säännöksiä johtokunnan ja valtuuskunnan tehtävistä annettaisiin valtioneuvoston asetuksella.

Ehdotetulla lailla siirrettäisiin asetuksesta lakiin mittatekniikan keskuksen johtamista ja ratkaisuvallan käyttöä koskevat perussäännökset. Uudessa 2 b §:ssä säädettäisiin johto-

kunnan ja valtuuskunnan päätösvaltaisuudesta ja asioiden ratkaisemisesta.

Lisäksi lakiin tehtäisiin työ- ja elinkeinoministeriön perustamisesta johtuvat tekniset muutokset.

2 Esityksen vaikutukset

Esityksen tarkoituksena on selkeyttää eri toimijoiden roolia keskuksen johtamisessa. Johtokunnan rooli keskuksen toimintaa ohjaavana toimielimenä selkeytyy ja johtokunnan jäsenen riippumattomuusongelma poistuu. Uudistus selkeyttäisi keskuksen tulosohjausta ja johtamista.

Esityksellä ei ole välittömiä vaikutuksia viranomaisiin, julkiseen talouteen, yksityishenkilöihin eikä yrityksiin.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, Mittatekniikan keskukselta, FINAS-akkreditointipalvelulta ja Turvatekniikan keskukselta. Saadut lausunnot on huomioitu esityksen jatkovalmistelussa.

4 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan keväällä 2010.

Edellä esitetyllä perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

mittatekniikan keskuksista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan mittatekniikan keskuksista 14 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1149/1990) 1 §:n 1 ja 5 momentti sekä 2 §, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 5 momentti ja 2 § laissa 921/2005, sekä

lisätään lakiin uusi 2 b § seuraavasti:

1 §

Kansallisen mittausjärjestelmän (*metrologiajärjestelmä*) ja pätevyuden toteamisjärjestelmän (*akkreditointijärjestelmä*) ylläpitoa ja kehittämistä varten on työ- ja elinkeinoministeriön alainen Mittatekniikan keskus.

—————
 Työ- ja elinkeinoministeriö voi antaa Mittatekniikan keskukselle selvitys-, kokeilu-, seuranta- ja suunnittelutoimeksiantoja.

2 §

Keskuksella on johtokunta, joka tukee keskuksen johtamista strategisella tasolla. Johtokunta ohjaa, seuraa ja valvoo keskuksen toimintaa. Akkreditointiyksikön toimintaa ohjaa ja valvoo kuitenkin akkreditointiasiain valtuuskunta.

Valtioneuvosto nimittää johtokunnan jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Johtokuntaan kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän keskuksen toimialaa tuntevaa henkilöä, joista yksi edustaa työ- ja elinkeinoministeriötä. Valtioneuvosto määrää johtokunnalle puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Ylijohtaja toimii johtokunnan esittelijänä. Henkilöstön edustajalla on läsnäolo- ja puhe-

oikeus johtokunnan kokouksissa lukuun ottamatta nimitysasioita.

Työ- ja elinkeinoministeriö nimittää akkreditointiasiain valtuuskunnan jäsenet kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Valtuuskuntaan kuuluu vähintään viisi ja enintään seitsemän yksikön toimialaa tuntevaa henkilöä, joista yksi edustaa työ- ja elinkeinoministeriötä. Työ- ja elinkeinoministeriö määrää valtuuskunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Akkreditointiyksikön päällikkö toimii valtuuskunnan esittelijänä.

Työ- ja elinkeinoministeriö vahvistaa johtokunnan ja valtuuskunnan jäsenille maksettavat palkkiot.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin johtokunnan ja akkreditointiasiain valtuuskunnan tehtävistä.

2 b §

Johtokunta ja akkreditointiasiain valtuuskunta ovat päätösvaltaisia, kun läsnä on kokouksen puheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä.

Asiat ratkaistaan johtokunnassa ja akkreditointiasiain valtuuskunnassa yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan

ratkaisuksi tulee puheenjohtajan kannattama
mielipide.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpi-
teisiin.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20

Helsingissä 30 päivänä maaliskuuta 2010 _____

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Työministeri *Anni Sinnemäki*

*Liite
Asetusluonnos*

Valtioneuvoston asetus

mittatekniikan keskukselta annetun asetuksen muuttamisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty työ- ja elinkeinoministeriön esittelystä, *kumotaan* mittatekniikan keskukselta 12 päivänä huhtikuuta 1991 annetun asetuksen (678/1991) 3, 4, 4 b, 4 c ja 7 §, sellaisina kuin niistä ovat 3, 4 b, 4 c ja 7 § asetuksessa 1193/2005, ja

muutetaan 2 §:n 2 momentti, 4 d §, 5 §:n 2 momentti ja 10 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 10 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti asetuksessa 14/2005 sekä 4 d § ja 10 §:n 2 momentti mainitussa asetuksessa 1193/2005, seuraavasti:

2 §

Jollei 4 a §:ssä toisin säädetä, mittatekniikan keskuksen johtokunnan tehtävänä on sen lisäksi, mitä mittatekniikan keskukselta annetussa laissa (1149/1990) säädetään:

- 1) asettaa tavoitteet keskuksen toiminnalle sekä päättää keskuksen strategiasta, merkittävistä linjauksista ja laajoista hankkeista;
- 2) ohjata ja valvoa keskukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista;
- 3) päättää keskuksen tulo- ja menoarvioehdotuksesta sekä toiminta- ja taloussuunnitelmasta;
- 4) hyväksyä ja allekirjoittaa tulossopimuksen ja tilipäätöksen yhdessä keskuksen ylijohtajan kanssa; sekä
- 5) käsitellä muut merkittävät asiat, jotka ylijohtaja saattaa johtokunnan käsiteltäväksi.

4 d §

Akkreditointijärjestelmän sekä vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen luotettavuuden ja kansainvälisen hyväksyttävyyden edistämiseksi toimii lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä vaatimustenmukai-

suuden arviointiasiain neuvottelukunta, josta säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointiasiain neuvottelukunnasta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (977/2005).

5 §

Ylijohtaja valvoo ja kehittää mittatekniikan keskuksen toimintaa. Hän vastaa keskuksen toiminnan tuloksellisuudesta ja tavoitteiden saavuttamisesta sekä raportoi niistä työ- ja elinkeinoministeriölle.

10 §

Ylijohtajan nimittää valtioneuvosto. Välittömästi ylijohtajan alaisen tulosyksikön päällikön nimittää johtokunta.

Akkreditointiyksikön päällikön ja hänen sijaisensa nimittää kuitenkin akkreditointiasiain valtuuskunta.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20 .